Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-01-18

LS 2016-0318

Landstingsstyrelsen

Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att godkänna månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting.

Landstingsrådsberedningens motivering

Den enskilde individen, patienten och resenären är utgångspunkten i Alliansens strävan att utveckla och modernisera hälso-och sjukvården och kollektivtrafiken i Stockholms län. Tillgänglighet, mångfald, valfrihet och hållbar tillväxt är viktiga ledord i detta arbete.

En stabil landstingsekonomi lägger grunden för en väl fungerande sjukvård och kollektivtrafik.

Det kräver också kraft att göra prioriteringar inom såväl verksamheter som investeringar när vård och trafik utvecklas och byggs ut.

Under de senaste åren har Stockholms län varit en stark magnet för människor, företag och idéer. Det är lätt att förstå - här finns både forskning och företagande, arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter och inte minst ett rikt utbud av restauranger och kulturliv, allt inramat av en fantastisk natur i mitten av den dynamiska Östersjöregionen. Vi bejakar Stockholmsregionens mångfald och de möjligheter den erbjuder för alla.

Den politik som drivs av den rödgröna minoritetsregeringen är tillväxthämmande och saknar förståelse för storstadens villkor och förutsättningar. Det skapar naturligtvis sämre förutsättningar för tillväxt och utveckling för Stockholms läns landsting. Detta gäller inte minst förändringar inom skatteutjämningssystemet som innebär ytterligare press på skattebetalarna i Stockholms län under kommande år när utjämningen bedöms öka från drygt 850 miljoner kronor 2015 till 2 700 miljoner kronor 2020. Sammantaget innebär regeringens förda och planerade politik att Stockholms läns landsting kommer att behöva göra tydliga prioriteringar för att klara framtidens ekonomiska utmaningar och värna medborgarnas behov av god hälso- och sjukvård och tillförlitlig kollektivtrafik, hållbar tillväxt och ett rikt kulturliv.

Under perioden januari till september ökade länets folkmängd med 29 364 invånare och uppgår totalt till 2 260 795. Stockholmsregionens attraktivitet och ekonomiska och dynamiska effekter fortsätter att starkt påverka rikets välstånd.

Resultatet före omställningskostnader uppgår per november till 2 845 (2 016) miljoner kronor, vilket är 829 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år.

Stockholms läns landsting gör unikt stora investeringar i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken under de kommande åren. För att fortsatt ha en ekonomi i balans krävs en stark och effektiv ekonomistyrning i hela Stockholms läns landsting.

Strategin för att uppnå en ekonomi i balans är att de underliggande kostnaderna för verksamheten långsiktigt får öka med högst 3,3 procent. För de kommande åren kommer den totala kostnadsutvecklingen dock påverkas starkt av den kraftiga utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

Utfallet hittills under året visar att utvecklingen följer den fastlagda strategin och den underliggande kostnadsökningstakten i verksamheterna befinner sig på historiskt låga nivåer. I såväl periodens utfall som årsprognosen syns en högre kostnadsutvecklingstakt vilket balanseras av en högre nivå på verksamhetens intäkter genom fler sålda tjänster samt ökade samlade skatteintäkter. För att få full jämförbarhet mellan åren 2015 och 2016 bör även hänsyn tas för tillkommande verksamhet. Ovan nämnda justeringsposter uppgår till drygt två procentenheter. Ett omfattande arbete

kommer dock fortsatt att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans.
Det prognostiserade resultatet för 2016 före omställningskostnader beräknas uppgå till 1 150 miljoner kronor i jämförelse med budget som uppgår till 2 miljoner kronor.

Detta betyder att landstinget under mer än ett decennium årligen uppvisat ekonomiska överskott, vilket skapat förutsättningar för framtidsatsningar inom hälso- och sjukvården samt kollektivtrafiken.

I prognosen för 2016 ingår fortsatt viss reservering för osäkerheter i bedömningen av kostnadsutvecklingen och redovisningsmässiga konsekvenser av förändrade diskonteringsräntor för pensioner. Landstingets redovisade resultat påverkas i betydande grad av externa faktorer som ej är påverkbara för landstinget och således inte är en del av det operativa resultatet som ligger till grund för utvärderingen av verksamheternas budgetefterlevnad, effektivitet och måluppfyllelse.

Totalt uppgick periodens investeringar till 12 912 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 78 procent (82 procent) i förhållande till budget. Större pågående investeringar är byggnationen av Nya Karolinska Solna, utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse samt upprustning av tunnelbanans Röda linje.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 januari 2017
Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting

Irene Svenonius

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Styrning och ekonomi
SLL Ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-01-12

LS 2016-0318

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -01- 12
Dnr LS 2016-0318
Rotel I

Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 januari 2017
Månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att godkänna månadsrapport per november 2016 för Stockholms läns landsting.

Förvaltningens förslag och motivering

Resultatet före omställningskostnader uppgår till 2 845 miljoner kronor för perioden januari till november. Resultatprognosen före omställningskostnader för 2016 uppgår till 1 150 miljoner kronor.

Periodens investeringsvolym uppgår till 12 912 miljoner kronor vilket motsvarar en upparbetningsgrad i jämförelse med budget på 78 procent. Investeringsprognosen för året uppgår till 15 841 miljoner kronor att jämföra med årets budget på 16 488 miljoner kronor.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ytterligare ekonomiska konsekvenser av beslutet.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Stockholms läns landsting

Månadsrapport per november 2016

Perioden januari – november i korthet

- Resultatet före omställningskostnader[1] uppgår för perioden till 2 845 miljoner kronor.
- Prognostiserat resultat för 2016 före omställningskostnader uppgår till 1 150 miljoner kronor att jämföra med årets budget på 2 miljoner kronor.
- Periodens investeringar uppgår till 12 912 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i jämförelse med årets budget på 78 procent. Investeringsprognosen för 2016 uppgår till 15 841 miljoner kronor vilket är lägre än budget som uppgår till 16 488 miljoner kronor.

Resultat

Resultatet före omställningskostnader uppgår per sista november till 2 845 (2 016)[2] miljoner kronor vilket är 829 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Periodens positiva resultatutveckling beror framförallt på ökade verksamhetsintäkter, ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag, samt reavinster. För jämförbarhet mellan åren är omställningskostnader exkluderade i alla jämförelsesiffror.

Resultat Mkr	**Utfall 2016 jan-nov**	**Utfall 2015 jan-nov**	*Förändring*	**Prognos 2016**	**Budget 2016**	**Avvikelse Prognos - budget**	**Bokslut 2015**
Verksamhetens intäkter	**19 117**	**17 593**	**8,7%**	**20 591**	**18 939**	**1 652**	**19 416**
Bemanningskostnader	-26 640	-25 930	2,7%	-29 246	-29 291	45	-28 609
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-17 648	-16 279	8,4%	-18 676	-18 130	-546	-17 933
Köpt trafik	-12 288	-11 964	2,7%	-13 475	-13 569	94	-13 103
Övriga kostnader	-19 469	-18 128	7,4%	-22 959	-22 281	-678	-20 545
Verksamhetens kostnader	**-76 045**	**-72 300**	**5,2%**	**-84 357**	**-83 272**	**-1 085**	**-80 190**
Avskrivningar	-4 163	-3 726	11,7%	-4 631	-4 466	-164	-4 202
Verksamhetens nettokostnader	**-61 091**	**-58 433**	**4,5%**	**-68 396**	**-68 799**	**403**	**-64 976**
Samlade skatteintäkter	64 979	61 527	5,6%	70 918	70 411	507	67 264
Finansnetto	-1 043	-1 078	-3,2%	-1 372	-1 610	238	-1 945
Resultat före omställningskostnader	**2 845**	**2 016**		**1 150**	**2**	**1 148**	**343**
Omställningskostnader	-724	-306		-968	-1 182	214	-358
Resultat efter omställningskostnader	**2 122**	**1 711**		**182**	**-1 180**	**1 363**	**-15**

[1] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015-2018.
[2] Siffror inom parantes avser motsvarande period 2015.

Det prognostiserade resultatet för 2016 före omställningskostnader beräknas uppgå till 1 150 miljoner kronor i jämförelse med budget som uppgår till 2 miljoner kronor. Resultatförbättringen i årsprognosen i jämförelse med budget beror främst på ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag, ökade resenärsintäkter och reavinster. I prognosen för 2016 ingår viss reservering för osäkerheter i den samlade skatteintäktsutvecklingen, i bedömningen av kostnader för köpt hälso- och sjukvård samt för pensioner.

Prognosen för omställningskostnader för 2016 uppgår till 968 miljoner kronor. Det prognostiserade resultatet för 2016 efter omställningskostnader uppgår därmed till 182 miljoner kronor.

Stockholms läns landsting gör unikt stora investeringar i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken. För att fortsatt ha en ekonomi i balans krävs en stark och effektiv ekonomistyrning i hela Stockholms läns landsting.

Strategin för att uppnå en ekonomi i balans är att de underliggande kostnaderna för verksamheten långsiktigt får öka med högst 3,3 procent. För de kommande åren kommer den totala kostnadsutvecklingen dock att påverkas starkt av att den kraftiga utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken tas i bruk.

Utfallet hittills under året visar att utvecklingen följer den fastlagda strategin och kostnadsökningstakten i verksamheterna befinner sig på historiskt låga nivåer. I såväl periodens utfall som årsprognosen syns en högre kostnadsutvecklingstakt men den underliggande kostnadsutvecklingen pekar dock på en utveckling som närmar sig den långsiktigt hållbara nivån. Ett omfattande arbete kommer fortsatt att krävas av alla verksamheter för att säkerställa en ekonomi i balans.

Parallellt med arbetet att stärka ekonomistyrningen görs en strukturförändring i hälso- och sjukvården där volymen producerad vård främst ska öka utanför våra akutsjukhus, vilket är bättre utifrån både ett patientperspektiv och ett effektivitetsperspektiv.

Konserthusstiftelsen har under året inkommit med ett äskande om tilläggsanslag på 55 miljoner kronor avseende renoveringsetapp 9 för Stockholms Konserthus. Äskandet kommer att behandlas i ett separat ärende till landstingstyrelsen.

Under oktober beslutade Finansinspektionen att sänka diskonteringsräntan med 0,1 procentenheter, vilken påverkar beräkningen av den framtida

pensionsskulden i landstingets bolag. En sänkning av diskonteringsräntan innebär ökade pensionskostnader.

Under oktober inkom en begäran från Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) om en försäkran avseende rättigheten enligt avtal att inhämta en tilläggspremie i syfte att säkra bolagets kapitalbas. Rättigheten innebär ingen kostnad för landstinget. Förpliktelsen kommer att noteras som en ansvarsförbindelse i anslutning till balansräkningen.

Konjunkturläget

Återhämtningen i omvärlden bedöms fortsätta i en förhållandevis måttlig takt och den globala inflationen väntas stiga gradvis från en låg nivå. Penningpolitiken i omvärlden fortsätter att vara expansiv för att stödja återhämtningen i konjunkturen och för att få upp den låga inflationen. Osäkerheten till följd av resultatet av den brittiska folkomröstningen om ett brittiskt utträde ur EU är stor då formerna för utträdet är oklara. Osäkerheten förväntas pågå en lång tid framöver[3].

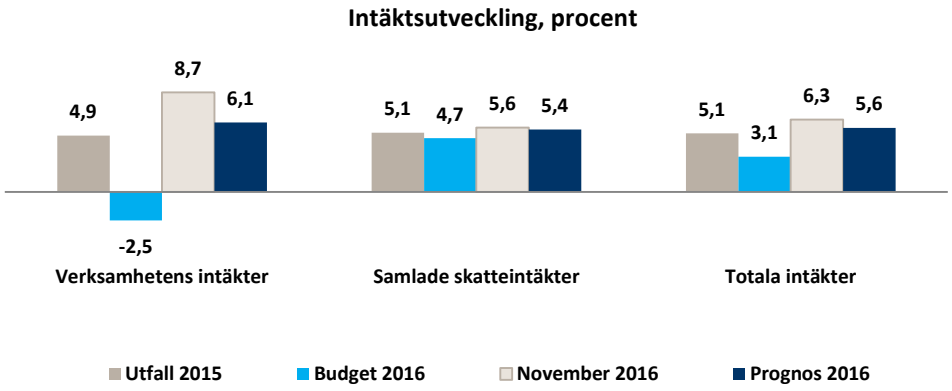
Den svenska konjunkturen har stärkts under senare år. Riksbankens expansiva penningpolitik, med negativ reporänta och köp av statsobligationer, tillsammans med ökad tillväxt i omvärlden nästa år väntas ge stöd åt den svenska konjunkturen. Riksbanken beslutade mot den bakgrunden att lämna reporäntan fortsatt oförändrad på -0,50 procent på det penningpolitiska mötet den 2 november 2016. En långsam höjning av reporäntan förväntas bli aktuell först i början av 2018 då inflationen bedöms vara nära 2 procent[4].

Låg inflation och fortsatt låga marknadsräntor är gynnsamma för landstinget som befinner sig i en fas med ekonomisk restriktivitet föranledd främst av finansiering av de stora investeringarna i hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.

Intäkter

Periodens totala intäkter[5] uppgår till 84 210 (79 196)[6] miljoner kronor, vilket är 6,3 procent högre än för motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala intäkterna uppgår till 91 606 miljoner kronor, en ökning med 5,6 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 2,4 procent högre än årets budget.

[3] Penningpolitisk rapport oktober 2016, Sveriges Riksbank.
[4] Penningpolitisk rapport oktober 2016, Sveriges Riksbank.
[5] Totala intäkter avser summan av verksamhetens intäkter, samlade skatteintäkter och finansiella intäkter.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 19 117 (17 593) miljoner kronor, vilket är en ökning med 8,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. I periodens utfall ingår reavinster med 714 miljoner kronor vilket främst avser en fastighetsförsäljning i anslutning till Nya Karolinska Solna samt försäljning av tomträtt vid Slakthusområdet.

Prognosen för verksamhetens intäkter uppgår till 20 591 miljoner kronor, en ökning med 6,1 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 8,7 procent högre än årets budget. I föregående års utfall ingick återbetalning av premier från AFA Försäkring med 255 miljoner kronor samt reavinster med 144 miljoner kronor.

Inom hälso- och sjukvården samt tandvård uppgår periodens intäkter från patientavgifter samt försäljning av primärtjänster till 3 172 (3 013) miljoner kronor. Intäktsökningen avser främst utomlänsvård som har ökat med 68 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Prognosen för intäkter från patientavgifter inom sjuk- och tandvård samt försäljning av primärvårdstjänster uppgår till 3 319 miljoner kronor, vilket är i nivå med föregående år och 3,2 procent högre än årets budget.

Inom trafikverksamheten uppgår periodens resenärsintäkter till 6 873 (6 608) miljoner kronor vilket är 4,0 procent högre än motsvarande period föregående år. Antalet resande i kollektivtrafiken på land, färdtjänst och på vatten har fortsatt öka i jämförelse med föregående år. Årsprognosen för antalet resande ligger på budgeterad nivå när det gäller kollektivtrafiken på land, en viss ökning när det gäller färdtjänst samt en något större ökning när det gäller kollektivtrafik på vatten. Den något större ökningen avseende antalet resande inom kollektivtrafik på vatten förklaras främst av att de nya pendelbåtslinjerna 80 Sjövägen och 85 Riddarfjärden tillkommit. Prognosen för resenärsintäkter uppgår till 7 512 miljoner kronor vilket är

3,8 procent högre än föregående år och 2,9 procent, 212 miljoner kronor, högre än årets budget. Intäktsökningen i jämförelse med föregående år och budget är en följd av såväl volymutveckling som en överströmning till dyrare biljettyper.

Specialdestinerade statliga bidrag inom hälso- och sjukvården uppgår till 1 655 (1 367) miljoner kronor för perioden. Ökningen mellan åren förklaras främst av ersättning för asylsjukvård och sjukskrivningsmiljarden avseende 2015 som slutreglerades i februari 2016. Prognosen för specialdestinerade statliga bidrag uppgår till 1 737 miljoner kronor, vilket är 178 miljoner kronor högre än föregående år och 204 miljoner kronor högre än budget.

Samlade skatteintäkter

Periodens samlade skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och avgift till utjämningssystemet uppgår till 64 979 (61 527) miljoner kronor. Detta är en ökning med 5,6 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras[7] de samlade skatteintäkterna uppgå till 70 918 miljoner kronor, en ökning med 5,4 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 0,7 procent i jämförelse med budget. I prognosen för de samlade skatteintäkterna ingår generella statsbidrag avseende resursförstärkning till hälso- och sjukvården samt ett tillfälligt bidrag på grund av ökade migrationsströmmar.

Periodens skatteintäkter uppgår till 61 125 (57 685) miljoner kronor vilket är en ökning med 6,0 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras skatteintäkterna uppgå till 66 702 miljoner kronor vilket är en ökning i jämförelse med föregående år med 3 654 miljoner kronor och en minskning med 220 miljoner kronor i jämförelse med budget.

Kostnader

Periodens totala kostnader[8] uppgår till 81 371 (77 180) miljoner kronor, en ökning med 5,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala kostnaderna uppgår till 90 533 miljoner kronor, vilket är 4,7 procent högre än föregående år och en ökning med 1,2 procent i jämförelse med budget. I såväl periodens utfall som årsprognosen balanseras kostnadsökningen av en högre nivå på verksamhetens intäkter, ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag samt reavinster.

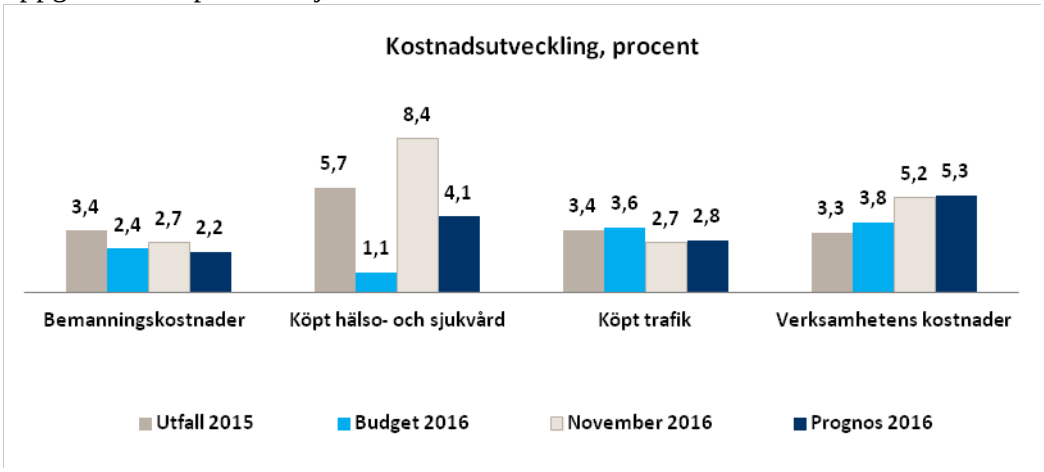
[7] Skatteintäktsprognos 4, Sveriges kommuner och landsting (2016-10-05).
[8] Verksamhetens totala kostnader avser verksamhetens kostnader, avskrivningar, finansiella kostnader.

Verksamhetens nettokostnader[9] för perioden uppgår till 61 090 (58 433) miljoner kronor, en ökning med 4,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för verksamhetens nettokostnader uppgår till 68 473 miljoner kronor vilket är 0,5 procent lägre än årets budget.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader för perioden uppgår till 76 045 (72 300) miljoner kronor, en ökning med 5,2 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Det är framförallt köpt hälso- och sjukvård, som svarar för 23,2 (22,5) procent av verksamhetens kostnader, som står för de ökade kostnaderna. Prognosen för verksamhetens kostnader uppgår till 84 357 miljoner kronor. I prognosen för 2016 ingår reservering för osäkerheter i bedömningen avseende bland annat kostnader för köpt hälso- och sjukvård som för perioden ökar mer än budgeterat.

Den budgeterade kostnadsutvecklingen 2016 för landstinget som helhet uppgår till 3,8 procent i jämförelse med utfall 2015.

För perioden uppgår bemanningskostnaderna till 26 640 (25 930) miljoner kronor, en ökning med 2,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras en ökning av bemanningskostnaderna med 2,2 procent i jämförelse med föregående år vilket är i nivå med årets budget.

Lönekostnaderna, som utgör den största delen av bemanningskostnaderna uppgår till 16 929 (16 653) miljoner kronor och har ökat med 1,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Personalvolymen mätt i antal helårsarbeten uppgick under perioden till 42 256 (42 203). För 2016 prognostiseras en ökning av antal helårsarbeten med 0,3 procent, 108 helårsarbeten i jämförelse med budget.

[9] Nettokostnader avser verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar.

I bemanningskostnaderna ingår även kostnader för inhyrd personal med 527 (396) miljoner kronor. Kostnaden för inhyrd personal uppgår för perioden till 2,0 (1,5) procent av de totala bemanningskostnaderna.

Periodens kostnader för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 17 648 (16 279) miljoner kronor, en ökning med 8,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Under perioden ökar kostnaderna framförallt inom primärvård och somatisk specialistvård. Vidare ökar kostnaderna till följd av vårdval inom ASiH[10] och specialiserad palliativ vård. För 2016 prognostiseras kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård till 18 676 miljoner kronor, en ökning med 4,1 procent i jämförelse med föregående år och med 3,0 procent, 546 miljoner kronor, i jämförelse med årets budget.

I jämförelse med motsvarande period föregående år minskar vårdkonsumtionen inom öppenvården med cirka 3,4 procent för landstingsdriven vård, men ökar med cirka 0,3 procent för privatproducerad vård. Inom slutenvården minskar den landstingsdrivna konsumtionen med cirka 3,6 procent medan den privatproducerade ökar med cirka 5,6 procent. Den landstingsdrivna vårdens andel av vårdkonsumtionen har således minskat både för slutenvård och öppen vård.

Kostnaderna för köpt trafik uppgår under perioden till 12 288 (11 964) miljoner kronor, en ökning med 2,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för köpt trafik uppgår till 13 475 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,8 procent i jämförelse med föregående år och en minskning med 0,7 procent i jämförelse med årets budget.

De övriga kostnaderna uppgår för perioden till 19 469 (18 128) miljoner kronor vilket är en ökning med 7,4 procent i jämförelse med föregående år. Prognosen för övriga kostnader uppgår till 22 959 miljoner kronor vilket är en ökning med 678 miljoner kronor i jämförelse med budget.
I övriga kostnader ingår läkemedelskostnader som uppgår till 6 488 (6 049) miljoner kronor för perioden, en ökning med 7,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för läkemedelskostnaderna uppgår till 6 908 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,1 procent i jämförelse med föregående år och i nivå med årets budget.

Avskrivningar och finansnetto

Avskrivningskostnaderna för perioden uppgår till 4 163 (3 726) miljoner kronor och har ökat med 11,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. De prognostiserade avskrivningarna för 2016 uppgår till

[10] Avancerad sjukvård i hemmet.

4 631 miljoner kronor vilket är 10,2 procent högre än föregående års utfall och 3,7 procent högre än årets budget. Avskrivningarna ökar till följd av genomförda investeringar, samt ändrade avskrivningsplaner och nedskrivningar inom trafikverksamheten.

Finansnettot, som består av finansiella intäkter och finansiella kostnader, uppgår för perioden till -1 043 (-1 078) miljoner kronor. Det prognostiserade finansnettot för 2016 uppgår till -1 372 miljoner kronor och är 238 miljoner kronor bättre än budget, framför allt beroende på fortsatt låga marknadsräntor och lägre upplåning än planerat. I prognosen ingår även ökade räntekostnader till följd av den förändrade diskonteringsräntan vilket påverkar beräkningen av den framtida pensionsskulden i landstingets bolag.

Under 2001 och 2003 genomförde AB Storstockholms Lokaltrafik och AB SL Finans leasingtransaktioner med amerikanska banker avseende spårfordon. Medel placerades i amerikanska banker och värdepapper med rating AA-AAA. SL står kreditrisken om ratingen försämras. Till följd av utvecklingen på finansmarknaden har ratingen för en av parterna försämrats vilket innebär en risk för SL att kompletterande säkerhet måste ställas.

Investeringar

Stockholmsregionen växer. Det är i grunden positivt men medför ett ökat investeringsbehov inom både hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Investeringsplanerna för 2016 är omfattande och årets investeringsbudget uppgår till cirka 16,5 miljarder kronor.

Investeringar	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Bokslut	Upparbetningsgrad %	
Mkr	2016	2015	2016	2016	2015	2016	2015
	jan-nov	jan-nov				jan-nov	jan-nov
Vård inkl fastigheter (LFS)	2 983	2 801	4 212	4 277	3 407	70	80
Nya Karolinska Solna	3 525	3 061	4 407	4 393	3 494	80	71
Trafik	5 341	5 663	5 915	6 190	6 399	86	88
Citybanan	342	310	403	403	310	85	80
Utbyggd tunnelbana	595	512	653	763	572	78	105
Övrigt	126	80	251	463	104	27	58
Totala investeringar SLL-koncernen	**12 912**	**12 426**	**15 841**	**16 488**	**14 285**	**78**	**82**

Periodens investeringar uppgår till 12 912 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 78 procent i förhållande till budgeterad årsvolym på 16 488 miljoner kronor. Den lägre upparbetningsgraden återfinns främst inom områdena vård inklusive fastigheter samt Nya Korolinska Solna. Att upparbetningsgraden för vård inklusive fastigheter inte är högre beror på förseningar i projekt samt kostnadsföring av ej aktiveringsbara

projektutgifter. Den låga upparbetningsgraden avseende Nya Karolinska Solna avser utrustningsinvesteringar vilket främst förklaras av att faktureringen från leverantörerna släpar efter.

Större pågående investeringar är byggnationen av Nya Karolinska Solna, utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse samt upprustning av tunnelbanans röda linje.

Byggnationen av Nya Karolinska Solna ligger i fas med tidplan och ersättningen enligt OPS-avtalet följer betalningsplan. Den 1 juni 2016 överlämnades den första sjukhusdelen till Stockholms läns landsting och i november flyttade de första patienterna in i det nya sjukhuset. De första patientgrupperna som flyttat in i det nya sjukhuset är tema hjärta och kärl (20 november) samt verksamheter inom Astrid Lindgrens Barnsjukhus inklusive barnakutmottagningen (27 november). Byggarbetet med att färdigställa övriga delar av den nya sjukhusbyggnaden fortsätter och det nya universitetssjukhuset i Solna ska vara i full drift 2018. De flesta övriga av sjukhusets verksamheter finns kvar i sina nuvarande lokaler fram till 2018.

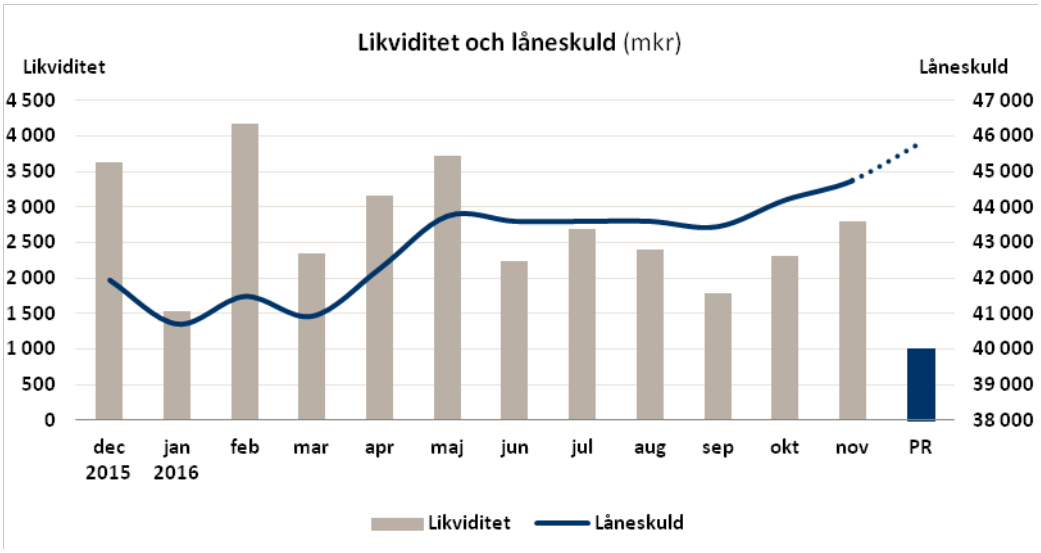
Investeringsprojekten på Danderyds sjukhus och Sollentuna sjukhus befinner sig i genomförandet och håller sig inom planerade ramar 2016. Projekten riskerar dock att inte hålla sig inom sina respektive totala ramar trots omfattande omprioriteringar i respektive projekt. Omprioriteringar till följd av de ökade investeringsvolymerna i Danderyd och Sollentuna kommer ske i budget.

Under 2016 fortgår fortsatt projektering för samtliga tunnelbaneprojekt för utbyggd tunnelbana och den fortsatta bedömningen är att utgifterna för projekteringen för 2016 ligger under årets budget. Prognosavvikelsen beror främst på att byggskedet för projektet tunnelbana till Arenastaden förskjutits i tid. Den totala investeringsutgiften bedöms oförändrad.

Finansiering

Stockholms läns landstings likviditet uppgår per sista november till 2 789 miljoner kronor vilket är 842 miljoner kronor lägre än vid ingången av 2016. Snittlikviditeten för perioden uppgår till 2 129 (3 405) miljoner kronor. Förändringen av likviditeten[11] under 2016 avser framförallt en planerad ökad upplåning för finansiering av kommande investeringar. Likviditetsprognosen för 2016 visar på en likviditet vid årets slut på cirka 1 000 miljoner kronor.

[11] Utgörs av summan av kassa och banktillgodohavanden samt kortfristiga placeringar.

Landstingets räntebärande skulder per november uppgår till 44 740 miljoner kronor vilket är 2 802 miljoner kronor högre än vid ingången av 2016. Den genomsnittliga upplåningsräntan för landstingets låneportfölj vid periodens slut uppgår till 1,9 (2,0) procent. Prognosen för räntebärande skulder uppgår till cirka 45 800 miljoner kronor vid årets utgång. Ökningen under året beror på nyupptagna lån för att finansiera årets investeringar inom hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.